

втягнення в заняття проституцією. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3316-15#Text>

3. Бойченко В.П. Захист суспільної моралі засобами кримінального права. *Актуальні проблеми вітчизняної юриспруденції*. 2017. № 3. С. 165-168

DOI <https://doi.org/10.36059/978-966-397-257-2-18>

ЗАСТОСУВАННЯ МЕДІАЦІЇ В ДІЯЛЬНОСТІ ПОЛІЦІЇ

Пишна Алла Георгіївна

*кандидат юридичних наук, доцент,
доцент кафедри адміністративної діяльності поліції
Одеський державний університет внутрішніх справ
м. Одеса, Україна*

Важливою вимогою формування позитивного іміджу поліції є рівень довіри до неї населення. Застосування медіації під час вирішення конфліктних ситуацій (спорів) з представниками Національної поліції та громадськістю дозволить у найкоротший термін з'ясувати причини конфлікту та самостійно знайти спільне рішення. Медіація – позасудова добровільна, конфіденційна, структурована процедура, під час якої сторони за допомогою медіатора (медіаторів) намагаються запобігти виникненню або врегулювати конфлікт (спір) шляхом переговорів [1]. Медіація проводиться за взаємною згодою сторін медіації з урахуванням принципів добровільності, конфіденційності, нейтральності, незалежності та неупередженості медіатора, самовизначення та рівності прав сторін медіації.

До основних причин скарг на поліцейських можна віднести: активні дії (застосування сили, неналежне спілкування – образи, лайки, принизливе ставлення, харасмент, дискримінація, залякування; незаконний огляд, незаконна перевірка документів, обмеження свободи пересування, проведення опитування неповнолітніх, тощо); бездіяльність (ігнорування усної чи письмової заяви про правопорушення; відмова назвати прізвище, посаду, спеціальне звання та пред'явити на її вимогу службове посвідчення; ненадання допомоги, тощо). Розглядаючи скарги на дії поліцейських, у більшості випадків, вони були викликані непорозумінням між поліцейськими та громадянами, до яких звертались з певними вимогами. Застосування у

таких випадках процедури медіації дозволить визначити що саме призвело до розвитку конфлікту та врахувати потреби кожної із сторін.

Як слушно зазначає керівник Управління по розгляду скарг на поліцію округу Колумбія, США, Мішель Г. Тобін «якщо обидва учасники вийдуть із кращим розумінням точки зору один одного, чи не покращаться відносини між поліцією та громадянами? Офіцер поліції може використовувати цей зворотній зв'язок, щоб керувати своєю майбутньою поведінкою, а громадянин може зрозуміти, чому поліцейські повинні поводитися так, як громадянин може вважати образливим або нав'язливим. Якщо люди краще розуміють один одного і діють відповідно, уникають необхідності арешту, або стрілянини, або подальших заворушень, хіба проблема не була вирішена чи попереджена?». Усі сесії посередництва проводяться незалежним, неупередженим посередником третьої сторони. Медіатор надає можливість сторонам спору розповісти про інцидент, який призвів до скарги, з метою досягнення спільного розуміння між сторонами. У багатьох випадках після того, як сторони мали можливість пояснити свою точку зору щодо інциденту, який призвів до скарги, і почути іншу сторону, цього роз'яснення було достатньо для вирішення скарги. Немає обмежень для досягнення згоди. Хоча обидві сторони зобов'язані добросовісно брати участь у посередництві, усі угоди є цілком добровільними та повинні погоджуватися обома сторонами. Нemoжливiсть досягти згоди не впливає на подальший розгляд скарги. Однак, якщо між сторонами не досягнуто згоди, скарга повертається до Управління скарг на поліцію, щоб визначити, чи суть скарги вимагає подальшого розслідування або відхилення [2].

Оцінюючи роботу Національної поліції у 2021 році, першочергово слід брати до уваги рівень довіри населення до поліції як основний критерій оцінки ефективності діяльності органів та підрозділів поліції, визначений Законом України «Про Національну поліцію». У 2021 році незалежною соціологічною службою, визначеною у встановленому законодавством порядку, проведено на загальнодержавному рівні вивчення громадської думки щодо оцінки рівня довіри до Національної поліції, сприйняття громадянами її діяльності та основних очікувань щодо неї в майбутньому. Згідно з результатами дослідження, довіру до Національної поліції висловили 44% громадян. При цьому основними причинами такого ставлення респонденти назвали особистий позитивний досвід взаємодії та досвід своїх родичів або знайомих, а також ввічливе спілкування та доброзичливість поліцейських, оперативність реагування, позитивну інформацію у ЗМІ тощо. Сильними сторонами поліції громадяни називали омолодження кадрів, матеріально-технічне оснащення та зовнішній вигляд, оперативність

реагування та бажання допомогти. Найбільш ефективними у своїй роботі, на думку більшості опитаних, є служба «102», патрульні поліцейські, працівники оперативних підрозділів та дільничні офіцери поліції. Поряд з тим, систематичне вивчення громадської думки дозволяє оцінити тенденції рівня довіри суспільства до поліції, основні проблеми у сфері правоохоронної діяльності, які турбують громадян, та зосередитись на їх вирішенні. Порівнюючи результати соціологічних досліджень, проведених протягом останніх двох років, слід відзначити певну позитивну динаміку громадської думки щодо рівня довіри до поліції. Так, кількість громадян, які повністю або скоріше довіряли Національній поліції, у 2020 році складала 41%, а минулого року їх частка була вже 44% [3].

Поліцейські, які здійснюють взаємодію з населенням (дільничні офіцери поліції, поліцейські офіцери громади, працівники підрозділів превентивної комунікації (поліції діалогу), ювенальної превенції, контролю за обігом зброї, патрульні поліцейські, тощо), мають бути обізнані в особливостях відновного правосуддя, опанувати стратегії поведінки в конфліктних ситуаціях у якості медіатора, вдосконалювати навички посередництва у розв'язанні конфліктів та на практиці навчитися примирювати конфліктуючі сторони. Важливо не пропустити момент, коли ще можна допомогти сторонам вийти із конфлікту мирним шляхом, своєчасно знайти правильне рішення та не допустити виникнення конфліктів у майбутньому.

Тому важливим є включення до переліку навчальних дисциплін курсів підвищення кваліфікації працівників підрозділів превентивної комунікації, ювенальної превенції, контролю за обігом зброї, дільничних офіцерів поліції, поліцейських офіцерів громади, патрульних поліцейських навчальної дисципліни «Медіація». Вивчення процедури медіації дасть змогу працівникам зазначених підрозділів навчитися основним навичкам посередництва та врегулювання конфліктів (суперечок) між сторонами. До програми дисципліни слід включити: принципи медіації; прийоми та методи вирішення конфліктів; вимоги до медіатора, його права та обов'язки; можливості застосування медіації в діяльності органів поліції. З метою перевірки ступеня засвоєння теоретичного матеріалу практичні заняття бажано проводити шляхом розгляду та аналізу різноманітних кейсів конфліктних ситуацій у форматі рольових ігор.

Література:

1. Закон України «Про медіацію» від 16 листопада 2021 року № 1875-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1875-20#Text>.

2. Office of Police Complaints. URL: <https://policecomplaints.dc.gov/node/166322>

3. Звіт Національної поліції України про результати роботи у 2021 році. URL: https://www.kmu.gov.ua/storage/app/sites/1/17-civik-2018/zvit2021/Zvit_NPU_2021_.pdf.

DOI <https://doi.org/10.36059/978-966-397-257-2-19>

ВПЛИВ ПРАВОВОЇ КУЛЬТУРИ НА НЕГАТИВНІ ПРОЯВИ ПРАВОВОЇ СВІДОМОСТІ ПРАЦІВНИКІВ ПОЛІЦІЇ

Шаповалова Інна Олександрівна

*кандидат юридичних наук, старший науковий співробітник,
доцент кафедри державно-правових дисциплін
Одеський державний університет внутрішніх справ
м. Одеса, Україна*

Одним із основних завдань держави є створення умов для постійного підвищення рівня правової культури або хоча б недопущення її різкого зниження. Оскільки рівень правової культури на різних етапах розвитку суспільства є різним, розвиток правової культури є процесом перманентним, коли кожне наступне покоління намагається його вдосконалити. При цьому суттєвою є ознака, згідно з якою процес удосконалення має розпочинатися лише після відповідного засвоєння вже накопичених правових знань [1, с. 43]. Але в зазначеному випадку автор, скоріше, мав на увазі, що стан правової культури постійно змінюється. У значенні терміна «розвиток» і традиційні, й електронні словники передусім виділяють саме позитивний рух. Так, академічний тлумачний словник української мови наводить одне зі значень розвитку як «процес, у результаті якого відбувається зміна якості чого-небудь, перехід від одного якісного стану до іншого, вищого» [7].

В.П. Сальніков додає до поняття правової культури особистості її прогресивну діяльність, яка включає всі цінності, так чи інакше пов'язані з функціонуванням права, системи його норм та принципів [4, с. 23].

В.В. Копейчиков правову культуру визначає як систему правових цінностей, що відповідають рівню правового прогресу, досягнутого суспільством, і відображають у правовій формі стан свободи особи, інші найважливіші соціальні цінності [3, с. 140].